

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

INTERPRETACE ARCHITEKTURY

Nicole Schmidtová

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Multimediální design

Specializace Užitá fotografie

Bakalářská práce

INTERPRETACE ARCHITEKTURY

Nicole Schmidtová

Vedoucí práce: MgA. Radovan Kodera

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červen 2020

.....

podpis autora

Děkuji MgA. Radovanu Koderovi za odborné vedení, cenné rady a připomínky. Také bych ráda poděkovala MgA. Vojtěchu Aubrechtovi a prof. Mgr. Štěpánu Grygarovi za jejich čas a názory, které mi věnovali během mého studia. Taktéž bych ráda poděkovala své rodině, která mi vždy byla a je velkou podporou.

OBSAH

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	6
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	9
3. CÍL PRÁCE	11
4. PROCES PŘÍPRAVY	12
5. PROCES TVORBY	14
6. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	15
7. POPIS DÍLA.....	16
8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	17
9. SILNÉ STRÁNKY	18
10. SLABÉ STRÁNKY.....	19
11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	20
12. RESUMÉ.....	21
13. SEZNAM PŘÍLOH.....	22

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Ohlédnu-li se do minulosti, mohu konstatovat, že záliba v různorodých tvůrčích činnostech u mě začala již v dětství – kresba, malba, keramika atd. Bylo to pro mne velmi přirozené, jelikož oba rodiče jsou kreativní, moje matka dělala dlouhou dobu keramiku, otec se věnoval zejména fotografii, a tak mě v těchto činnostech podporovali. Od 6 let jsem navštěvovala základní uměleckou školu, výtvarný obor, kde jsem se seznámila se základními principy tvorby a pravidly a ve svém volném čase jsem se věnovala zejména kresbě. Přes tato média jsem se pokoušela vyjádřit sebe sama, ale stále jsem hledala něco, co mi bude nejvíce vyhovovat a nemohla to najít.

Mé nejranější vzpomínky, kdy jsem přišla do kontaktu s fotografií, byly chvíle prožité s otcem nad jeho výtvary. Krabice plné fotek, sbírky starých fotoaparátů a hodiny času nad nimi strávených. Líbilo se mi, že díky obsahu těchto krabic má uchovaných tolik vzpomínek. Již tehdy jsem byla celkem sentimentální a fotografii vnímala emotivně. Zvětšení důležitých životních momentů či význam a emoce, které fotografie nabude až s uplynulým časem a opětovné prožití oné chvíle bylo to, co mě nejvíce zaujalo. Čas od času jsme si také v obýváku udělali „kino“ a promítali s rodinou *diáky*. Tomu vždy předcházelo několik hodin zmatku, natahovalo se plátno a vše se muselo připravit. Poté následovalo promítání z dřívějších rodinných dovolených a k tomu dlouhé vyprávění a vzpomínání. Možná tohle všechno vzpomínání ve mně prohlubovalo právě tu sentimentálnost, která se mě dodnes drží.

Postupně s přibývajícím věkem mě pak můj otec seznámil i s analogovou fotografií. Fascinoval mě právě ten moment překvapení a fakt, že až do vyvolání nevíme, jak fotografie dopadne, a právě ten pocit překvapení. Když se fotka povedla, byla jsem nadšená.

První fotoaparát, se kterým jsem zachycovala svět, byl malý digitální přístroj vypůjčený od rodičů. I přes to, že fotografie byly zcela náhodné a bez jakéhokoliv konceptu, jsem měla pocit, že jsem konečně našla médium, jehož prostřednictvím mohu nejlépe vyjádřit své pocity a emoce, a to pro mě bylo to nejdůležitější. Fotografovala jsem doslova vše. Svě kamarády, výlety, rodinné oslavy i krajinu. Rodiče vnímali můj zájem o fotografování, a tak jsem k mým 14. narozeninám dostala svou první digitální zrcadlovku, Canon EOS 450D. Ze začátku jsem experimentovala s tématy a hledala jsem, čím bych se chtěla do budoucna zabývat, ale došlo mi, že bych ono téma musela násilně hledat. Fotografování mě baví jako takové, možná i díky pestrosti potencionálních objektů. Do dnešní doby nemám jeden vyhraněný žánr, kterému bych se věnovala.

Studovala jsem osmileté gymnázium a umění se věnovala pouze ve svém volném čase. V roce 2012 jsem začala navštěvovat hodiny Diany Pinkasové na základní umělecké škole v Sedlčanech, což ještě posílilo můj zájem o umění. Naučila mě, že v umění je důležité část emocí do svého díla předat. Dala mi také základy historie umění a učila mě pracovat s perspektivou a různými grafickými technikami. Díky ní jsem též navštívila v roce 2015 svůj první ArtCamp v Plzni a absolvovala kurz Základy fotografie s Radovanem Koderou. Zdejší prostředí mě tak nadchlo, že jsem se další rok na ArtCamp opět přihlásila, a to na kurz fotografování Městské krajiny se Štěpánem Grygarem. V tomto období jsem se rovněž začala připravovat na přijímací zkoušky na mou vysněnou školu.

Po nástupu na Fakultu designu a umění Ladislava Sutnara jsem byla naprosto ohromena. Způsobem, jakým se tu vede výuka, jací lidé tu jsou, co vše je možné vytvořit, ale také tím, že jsem měla oproti studentům, co již studovali střední uměleckou školu, velké mezery. Snažila jsem se tedy vše dohnat. Dotkla jsem se spousty jiných oborů, než je fotografie,

například grafický design nebo knižní vazba. Zpětně mohu říci, že jsem se za uplynulé tři roky studia naučila opravdu mnoho a jsem za to velmi vděčná.

V současné době se snažím vracet k tomu, s čím jsem začínala, k jakémusi „osobního deníku“ tvořené fotografií a zaznamenávání příběhů okolo mne. Velký rozdíl je však v mém uvažování a přemýšlení. Snažím se dopředu hlouběji uvažovat a nad fotografovanými objekty přemýšlím v širších souvislostech. S již zmiňovaným návratem do dětství pak souvisí i fakt, že často pracuji s fotkami z archivu, a to jak z mého, tak i rodinného. Pracuji s tématem rodiny, mého domova anebo dětství, jak tomu bylo například u mé klauzurní práce nazvané „Cesta“ v letním semestru roku 2017/18, kdy jsem použila rodinné archivní snímky různých míst z obce, kde jsem vyrůstala, a to stejné místo jsem navštívila a vyfotografovala znovu. Chtěla jsem zachytit vývoj jednotlivých míst i mě samotné a tento proces si uvědomit a zaznamenat ho. Tato klauzura pro mne byla velkým mezníkem. Pod odborným vedením Libuše Jarcovjákové jsem si uvědomila důležitost subjektivity i osobní historie ve fotografii.

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Když jsem volila téma své bakalářské práce, věděla jsem, že se chci trochu hlouběji ponořit do motivu, s kterým již dlouho pracuji, a to do tématu spojeného se mnou, mým dětstvím a mými rodinnými kořeny. Jak jsem již uvedla v předchozí kapitole, většina projektů, na kterých jsem za poslední dobu pracovala, se dotýkaly právě těchto pro mě důležitých témat. Proto jsem se rozhodla pro výběr tématu Interpretace architektury.

Ráda bych zmínila, co rozumíme pod názvem interpretace architektury ve fotografii. Tím jsou fotografie určité stavby, typu staveb, vesnice nebo například města, které autor vytvoří se svým subjektivním anebo uměleckým pohledem. (Fotograf magazine, 2020).

Ihned mě napadlo, že bych ráda spojila toto téma s mou rodnou vesnicí Třebenice. Obec se nachází přímo u Slapské přehrady, která byla vystavěna v letech 1951–1954. Je to známá rekreační oblast na řece Vltavě. Rozmýšlela jsem se, jak toto téma uchopím, neboť jsem chtěla zachytit věci typické pro tuto vesnici. Chvíli jsem uvažovala o fotografování chat, kterých je v této oblasti opravdu mnoho a nachází se zde známá chatařská oblast Ztracenka, která byla jedna z prvních, kde se usadili trampové. Poněvadž k tomuto tématu ale nemám téměř žádný bližší vztah, rovnou jsem se rozhodla pro druhý návrh a pro mě osobní – fotografování lodí a hausbotů.

Stejně jako si lidé dříve pořizovali a stavěli chaty pro únik před všedním životem a zřejmě i komunistickým režimem, měly v této oblasti stejnou funkci i lodě a hausboty. Jedná se o typ víkendového bydlení. Jak uvádí Zbořilová: *„Hluboká tradice víkendového bydlení v přírodě se započala ve 30. letech, kdy se lidé začali masově věnovat trempingu a skautingu. Začali si uvědomovat krásu venkova a vyráželi ven. Největší vzestup zaznamenalo chatařství v 70. a 80. letech v době normalizace.*

Tehdy bylo obtížné se výrazněji profesně realizovat, a tak zkrášlování a vylepšování víkendového domova, intimního světa, kde každý mohl prožít své malé štěstí, bylo způsobem, jak uniknout před nudnou šedou realitou. Lidé se rádi uzavírali se do své ulity a komunističtí vládcí to podporovali, protože slovy Veroniky Zapletalové, kdo si hraje nezlobí.“ (Zbořilová, 2012)

Toto téma je pro mě osobní, protože právě jednu takovou loď postavil můj dědeček s babičkou v roce 1994. Na této lodi jsem trávila dost času v dětství, a protože je stále funkční a používaná, ráda ji občas navštěvuji i dnes. Na loď samotnou mám velmi hezké vzpomínky a díky rodině a místu, kde žiji, ji vnímám jako důležitou součást svého života. Proto jsem se rozhodla tomuto tématu věnovala v mé bakalářské práci.

3. CÍL PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je dokumentárně nafotit typ typické místní architektury, kterou představují právě lodě a hausboty nacházející se v Třebenicích. Obytné lodě budu vnímat jako samostatný architektonický prvek a protože chci, aby na fotografii objekt vynikl, rozhodla jsem se je fotit na souši (na zimních parkovištích), kde jsou lodě pravidelně zazimovány zhruba od října do května a poté jsou převáženy na vodu. Přes zimu majitelé provádí na lodích a hausbotech různé úpravy, opravy, nátěry atd.

Můj osobní cíl je též zachycení vesnice, která se vlastně neustále vyvíjí. Tím, že na tomto místě žiji, vnímám tyto změny právě díky fotografiím až s určitým časovým odstupem. Ráda bych si též touto tvorbou navodila náladu z dob, kdy jsem vnímala své okolí skrze fotoaparát poprvé. Vše se odehrávalo právě v těchto místech.

4. PROCES PŘÍPRAVY

Když jsem si téma Interpretace architektury vybrala a rozhodla se fotografovat místní lodě a hausboty, učinila jsem nejdříve jakýsi research ohledně historie vesnice a také lodní dopravy na střední Vltavě. Před vystavěním Slapské přehrady v 50. letech zde byla hojně využívaná doprava po vorech. Třebenice tak byly před výstavbou přehrady malá a klidná vesnička, kterou oživovali trampové, jenž si stavěli dole u řeky dřevěné chaty a sruby. Velký zlom pak nastal po vybudování přehrady. Zde se naskytla pracovní příležitost pro mnoho dělníků, a tak zde byly vybudovány ubikace pro stovky pracovníků a řadové domky pro budoucí zaměstnance elektrárny. A právě zde vznikla druhá část vesnice, Nové Třebenice. (Jan a Blanka Reichardtovi, 2006)

Poté jsem se začala věnovat historii fotografie architektury. Zajímá mě právě subjektivní vztah autora se sérií či souborem fotografií. Začala jsem tedy hledat fotografy, kteří se také věnovali fotografování marginální architektury¹ a fotografovali různé objekty podobným stylem, a tak vytvořili ucelenou sérii, která může objektivně vypovídat o určité architektuře,

---

¹ okrajové architektury

ale i například době či oblasti. Zde mě velmi inspirovala Petra Zapletalová, která utvořila dlouhodobý a rozsáhlý cyklus Chatařství.

Zapletalová dokumentovala chaty po celé České republice a výsledkem je vydaná kniha o 500 fotografiích různých českých chat. Díky její publikaci mě oslovil její přístup k marginální architektuře a způsobu dokumentace. Napadl mě samozřejmě fakt, že někdo by nemusel chápat loď a hausbot jako prvek architektury, ale osobně se domnívám, že můžeme tyto objekty chápat jako určitý a velmi specifický druh architektury, poněvadž v lodích i hausbotech mohou lidé přebývat dlouhodobě.

5. PROCES TVORBY

Tvořit jsem začala v lednu 2020, kdy jsem si ujasnila, jakým stylem bych ráda celý soubor pojala a začala fotografovat. Poněvadž jsem se rozhodla fotit lodě a hausboty na zimních parkovištích, aby vynikl co nejvíce fotografovaný objekt, postupně jsem od ledna vytvářela sérii snímků. Objekty jsem fotografovala frontálním pohledem a chtěla tak vytvořit jakýsi portrét konkrétní lodě. Kladla jsem důraz na lodě a hausboty jako takové, na stavby lidí, jež hledají únik před realitou a chtějí trávit svůj čas v přírodě. Chtěla jsem zobrazit loď ve své přirozenosti a upřímnosti, aby vynikla osobitost, materiál, ze kterého je postavena, ale i barvy. Proto jsem se rozhodla fotit fotografie barevné.

Stejně tak pro mne bylo důležité konkrétní místo, kde jsem fotografovala. Jak jsem uvedla výše, jedná se o zimní parkoviště, která jsou ve Třebenicích dvě. Tato místa jsem procházela a hledala takovou kompozici, abych mohla využít frontální pohled na samotnou loď. Takové fotografie jsem poté umístila do výstavního souboru. Součástí souboru budou i celkové pohledy a detaily, které nebudou součástí výstavního souboru, ale budou v přiloženém portfoliu.

Pohrávala jsem si též s myšlenkou, že bych do výsledné fotografické série zakomponovala i majitele lodí a portréty samostatné či přímo u jejich lodí, ale to jsem zavrhlá, protože bych odbočovala od tématu i zadání. V příloze je však umístěna jedna fotografie, majitelů lodi – mé babičky a dědečka, která je pro mne velmi důležitá.

6. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Fotografovala jsem na digitální zrcadlovku Canon EOS 60D s objektivem 18–55 mm. Vznikly barevné fotografie do formátu JPG nebo RAW, všechny snímky jsem pak později upravila v grafickém editoru Adobe Photoshop a Adobe Lightroom. Fotografie vznikly za denního světla bez jakéhokoliv světelného zásahu, to jest bez blesku či externích světel.

Co se týče portfolia, využila jsem program Adobe InDesign, se kterým mám již zkušenosti z předešlých klauzurních a semestrálních prací. Vytvořila jsem portfolio o formátu 21 x 21 cm a celé se nese spíše v minimalistickém duchu a každá fotografie má svou dvoustránku, přičemž v rámci oživení nejsou fotografie umístěny symetricky. Portréty lodí se pak střídají s detaily a celkovými pohledy. Chtěla jsem, aby měla každá fotografie svůj prostor a mohla vyniknout, stejně jako každá loď vyniká na fotografii. Zde jsem neumístila skoro žádný text, kromě úvodního, aby divák, který o této práci nic neví, byl alespoň trochu seznámen s tématem.

7. POPIS DÍLA

Má bakalářská práce se skládá ze dvou částí. První část je série fotografií jako výstavního souboru. Vybrala jsem soubor fotografií, které budou tento soubor reprezentovat. Fotografované objekty (lodě, hausboty) jsou vždy uprostřed fotografie tak, aby vynikly.

Druhá část je portfolio. Díky mým posledním klauzurám jsem přišla na chuť výrobě knih. Baví mě samotný proces tvorby, výsledek a samozřejmě zpětné prohlížení, a tak jsem se rozhodla vytvořit právě knihu jako své portfolio. Zde je umístěn širší komplexnější výběr fotografií. Jsou zde nejen samotné objekty, ale i celkové pohledy a fotografie lodi mé babičky a dědečka, kteří si plachetnici postavili a díky nim mám k tomuto tématu hluboký pozitivní vztah. Poněvadž mám toto téma vody a lodí hodně spojené zejména s mým dětstvím, umístím zde i archivní fotografie dotýkající se tohoto tématu, čímž pro mě bude mít finální výsledek velkou hodnotu.

8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Pro mě osobně je velmi těžké hledat přínos toho, co tvořím a na čem pracuji. Z mého předchozího výzkumu vyšlo najevo, že této konkrétní oblasti specifické místní architektury a její dokumentaci se v tomto směru nikdo doposud nevěnoval. Po technické stránce nebude mít má práce pro daný obor zřejmě skoro žádný přínos, protože jsem fotografovala digitální zrcadlovkou, což je ve fotografické praxi zcela klasický přístup.

S určitostí ale vím, že tato práce má velký přínos pro mne samotnou. Jak jsem již výše uváděla, poslední roky je pro mě velmi důležitá osobní historie a taktéž historie místa, ve kterém žiji, a právě díky této práci jsem se posunula dále a načerpala mnoho nových informací. Taktéž mě tato práce pozitivně posunula v mé tvorbě, a hlavně jsem získala mnoho možných námětů na mou budoucí práci. Ráda bych se tomuto tématu věnovala dále a více do hloubky. Chtěla bych vytvořit mnohem komplexnější a ucelený fotografický soubor podobného tématu s možností rozšíření na širší oblast Slapské přehrady.

9. SILNÉ STRÁNKY

Jako silnou stránku tohoto souboru považuji námět mé práce. Z mého výzkumu jsem nenašla žádnou fotografickou sérii věnující se tomuto typu marginální architektury. Je mi ale jasné, že tento soubor není tak rozsáhlý, a tudíž nemá tak velkou vypovídající hodnotu o této oblasti ani typu architektury.

Kladně hodnotím fotografie z výstavního souboru, kdy se mi dle mého názoru povedlo docílit vytvoření portrétu lodi. Chtěla jsem, aby na každé fotce byla pouze jedna či dvě lodě, což bylo mnohdy komplikované, poněvadž na zimních parkovištích jsou často lodě umístěné těsně vedle sebe. Nalezla jsem tedy pár lodí, které vyhovovaly těmto požadavkům a ve dvou případech je objektů na fotografiích více. I přes to ale, dle mého názoru, vyniká loď jako osobitý prvek architektury.

10. SLABÉ STRÁNKY

Jsem toho názoru, že slabých stránek by se našlo jistě několik. Rozhodně si myslím, že samotný výstup by mohl být více propracovaný. Koncepty podobného typu by totiž z mého pohledu potřebovaly mnohem více času a jsem toho názoru, že by tento projekt zasluhoval klidně i několik let.

Při fotografování lodí a hausbotů na výstavní soubor jsem chtěla, aby bylo v okolí co nejméně rušivých prvků, což si myslím, že bylo splněno. Avšak myslím si, že by bylo mnohem více efektivní, aby nebyly stromy v pozadí olistněné. Dodalo by to mnohem větší efektivitu a objekt by ještě více vynikl. Proto negativně hodnotím načasování práce na tomto souboru. S tím souvisí fakt, že bych ráda na tomto souboru pokračovala a mým budoucím cílem je vytvořit mnohem širší a ucelenější fotografický soubor.

11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Fotografie a architektura [online]. Praha: Fotograf magazine, 2020 [cit. 2020-05-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/HzRxN>
- Mapy.cz. In: Mapy.cz [online]. Praha, 2016 [cit. 2020-05-10]. Dostupné z: <https://mapy.cz/letecka?x=14.4343561&y=49.8261802&z=15>
- Mapy.cz: 2nd Military Survey, Austrian State Archive. In: Mapy.cz [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-05-10]. Dostupné z: <https://mapy.cz/19stoleti?x=14.4343561&y=49.8261802&z=15>
- REICHARDOVI, Jan a Blanka a Jan REICHARDT. Svatojánské proudy. vlastní náklad, 2006. [cit. 2020-05-15]. ISBN 80-239-9230-9.
- SHUMAN, Julius. Photographing Architecture and Interiors. Los Angeles: Balcony Press, 2000. ISBN 1890449075. SHUMAN, Julius. Julius Shulman. Artnet [online]. Los Angeles: Artnet, 1936 [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <http://www.artnet.com/artists/julius-shulman/>
- ZAPLETALOVÁ, Veronika. Chatařství/Summerhouses: Architektura lidských snů a možností. Veronika Zapletalová [online]. Nakladatelství Era, 2007 [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <http://www.zapletalova.cz/chat-index.htm>
- ZBOŘILOVÁ, Zuzana. Současná česká a slovenská fotografie architektury: Subjektivní tendence. Opava, 2012. Teoretická diplomová práce. Slezská univerzita v Opavě.

12. RESUMÉ

The aim of this bachelor thesis is to present unusual piece of architecture, namely boats and houseboats in Třebenice village surroundings. Třebenice belongs to Slapy dam complex and therefore it is used for recreation. As I have spent my childhood in Třebenice and sailed a boat with my grandparents, I feel deep connection to this theme. This work not only presents a specific place's history, but also a history of mine.

My past and specifically my childhood are a well of memories, which I use as a source of inspiration during creating my works. In my photographs I wanted to show the boats and houseboats as unique architectonic objects. My intention was to present each vessel as separate and individual, as a human creation, trying to run away from everyday reality, desiring for their own natural being. The boats' photographs were taken without any adjustments – simply how they were, in their own nature and sincerity, highlighting the thought of their uniqueness, revealing their mother substances and focusing on colours as well. That was one of the reasons why I have decided to take the coloured pictures.

All in all, this thesis consists of the two parts. One of them is a file of photographs which is supposed to be exhibited. The second part is a book, in which not only photographs from the exhibition file but also photographs from the surroundings of places in which the originals were taken can be found. In addition there are also older samples from my grandparents' boat with portraits of my grandparents as well.

13. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Klauzurní práce na téma „Cesta“

Příloha 2

Veronika Zapletalová / Chatařství

Příloha 3

Julius Shuman / Photographing Architecture and Interiors

Příloha 4

Proces: Nepoužitá fotografie I.

Příloha 5

Proces: Nepoužitá fotografie II.

Příloha 6

Proces: Nepoužitá fotografie III.

Příloha 7

Proces: Nepoužitá fotografie IV.

Příloha 8

Proces: Nepoužitá fotografie V.

Příloha 9

Proces: Nepoužitá fotografie VI.

Příloha 1

Klauzurní práce na téma „Cesta“

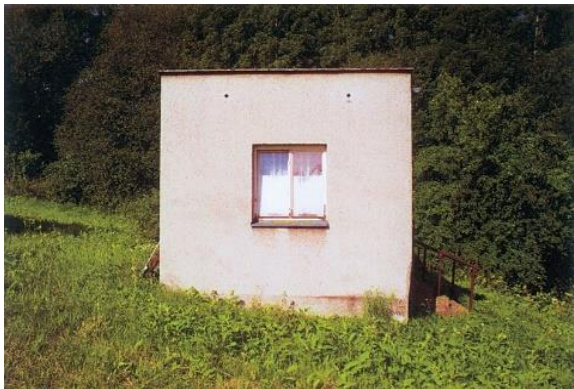

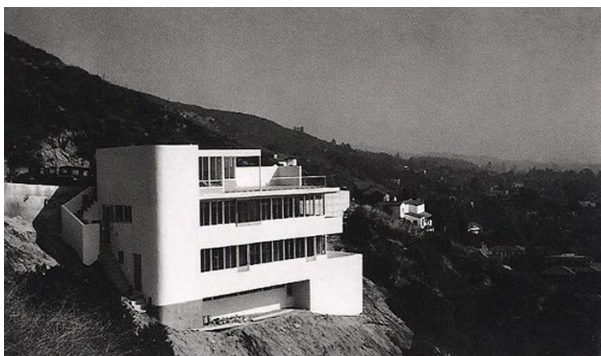
Příloha 2

Inspirační zdroj / Veronika Zapletalová: Chatařství

Příloha 3

Inspirační zdroj / Julius Shulman: Photographing Architecture and Interiors

Příloha 4

Proces: Nepoužitá fotografie I.

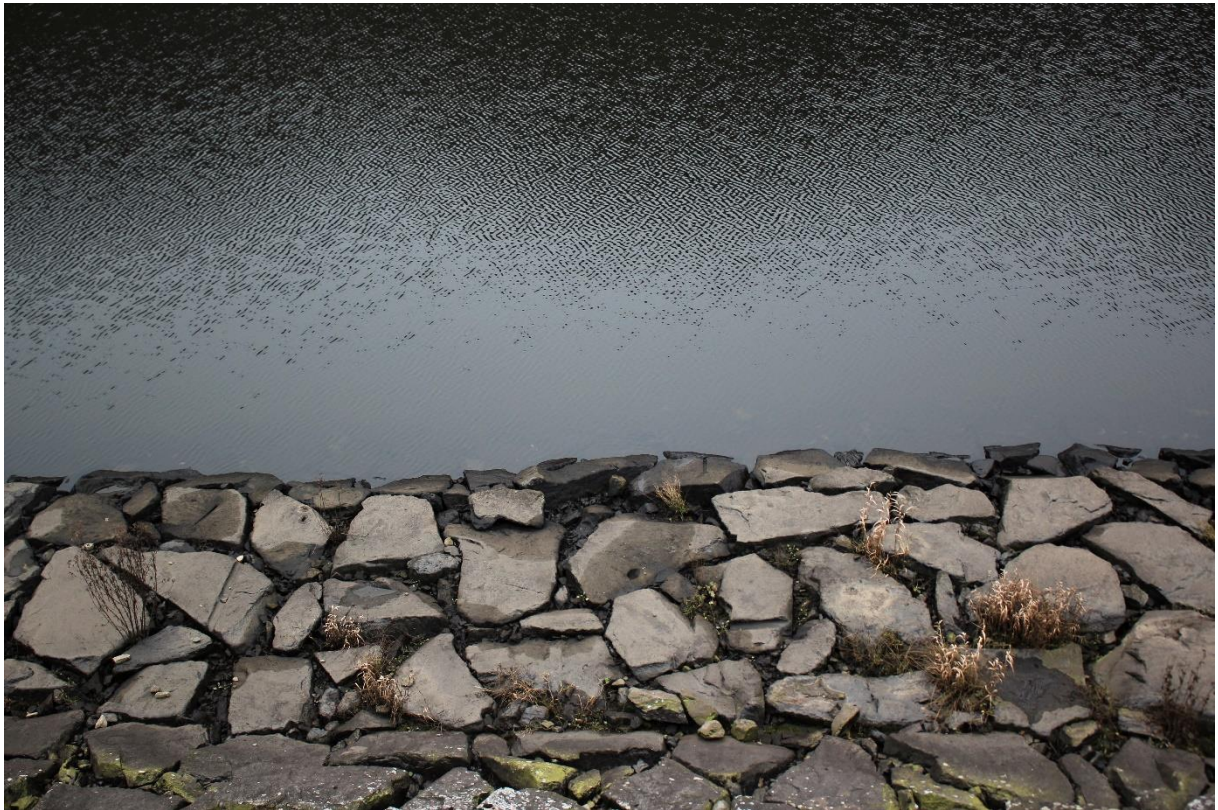
Příloha 5

Proces: Nepoužitá fotografie II.

Příloha 6

Proces: Nepoužitá fotografie III.

Příloha 7

Proces: Nepoužitá fotografie IV.

Příloha 8

Proces: Nepoužitá fotografie V.

Příloha 9

Proces: Nepoužitá fotografie VI.

